

Художньо-меморіальний музей О.О.Ос്മьоркіна

*Лауреати обласної премії
у сфері образотворчого мистецтва
та мистецтвознавства
імені Олександра Осмьоркіна*

Експресія кольору
**Сергія
Шаповалова**

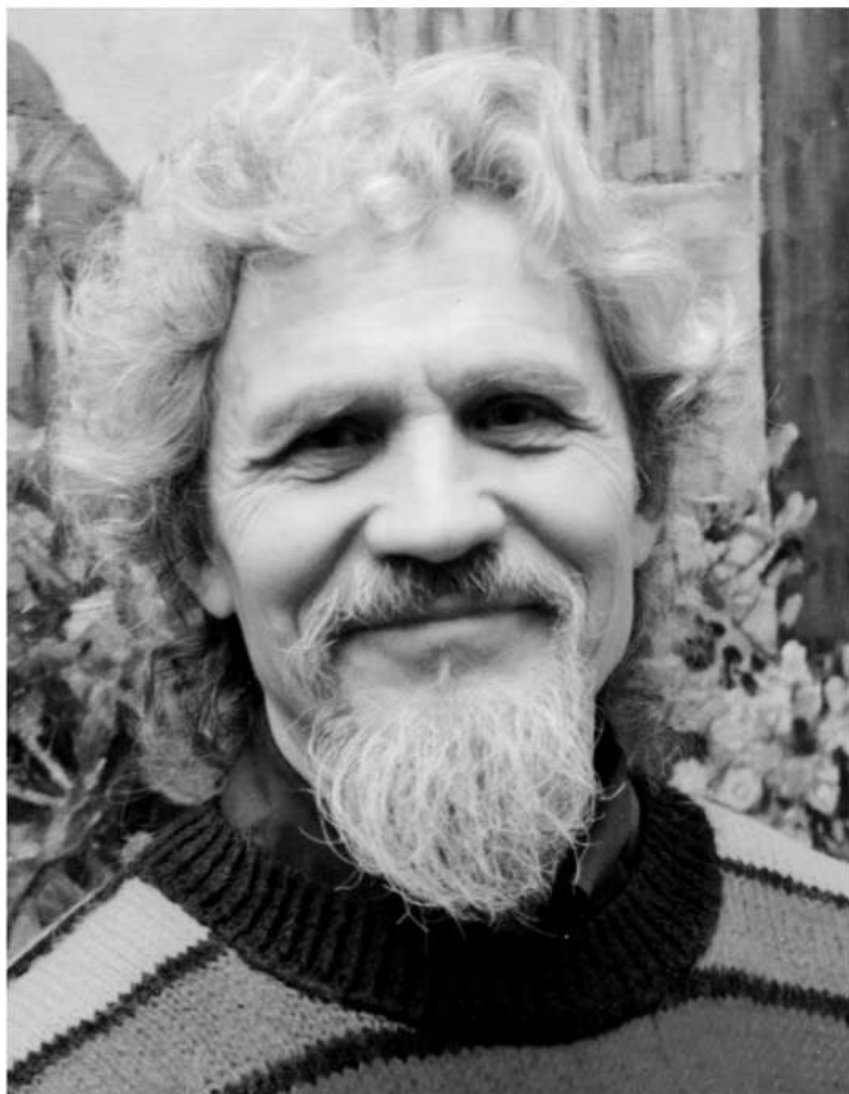

Натюрморт. Рыби. 1992. Полотно, олія. 72x57
Натюрморт. РЫБЫ. 1992. Холст, масло. 72x57
Still life. Fish. 1992. Oil on canvas. 72x57

**Шаповалов
Сергій
Гаврилович**

Заслужений художник України

ЕКСПРЕСІЯ КОЛЬОРУ СЕРГІЯ ШАПОВАЛОВА

В період з другої половини 1980-х - початку 1990-х років художники у пошуках своєї теми часто обирали мотиви і творчі засоби, котрі б дозволили їм впливати на глядача перед усім емоційно. Саме емоція, виражена через експресію кольору, захоплює і хвилює душу, коли зустрічаєшся з творами заслуженого художника України Сергія Шаповалова.

Сергій Гаврилович Шаповалов народився 15 травня 1943 року в селі Інгуло-Кам'янка Новгородківського району Кіровоградської області. В 1962 році закінчив Олександрійське педагогічне училище. В 1968 році вступив до Київського художнього інституту, нині Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, викладачі: народні художники України - В.В.Шаталін і Т.М.Голембієвська. Після закінчення в 1974 році був направлений на роботу в Кіровоградські художньо-виробничі майстерні Художнього фонду УРСР на посаду художника-живописця. Творчу діяльність розпочав у 1986 році. Член Національної Спілки художників України з 1989 року, Лауреат обласної премії у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна 2006 року у номінації «національна традиція». У 2008 році Указом Президента України було присвоєно почесне звання «Заслужений художник України». Він творить за допомогою пензля і мастихіну. Практика праці в цій техніці відкрила перед ним нові можливості застосування кольору. Яскраві випадковості, що народжувалися під рухами руки, художник навчився використовувати як закономірності. З другої половини 1980-х років цю техніку Сергій Шаповалов починає випробовувати на придатність до написання станкової картини. Його твори на історично-побутову тематику пронизані духом української пісні, старовинних легенд, звичаїв та обрядів. Споглядаючи картини «Добрий вечір, щедрий вечір!», «Козак Мамай», «Гомін, гомін», «Чумацькі мари» не можна не помітити тієї феєричності, магічної казковості, якої митець досягає, майстерно оперуючи великими кольоровими масами, накладаючи одна на одну чисті, соковиті фарби. В картині «Чумацькі мари» 1990р. ми зустрічаємо новий підхід художника до композиції. Хоча митець і залишає літературну фабулу: ніч, чумаки полягали спати біля волів після довгої дороги, але у творі зникає розповідність, а натомість з'являється знаковість, символічність образу. Рвучкі, сріблясті плями хмар наповнюють верхню частину композиції, неначе висікаючи з мороку ночі перекошені пики чортів,

яскраві червоно-криваві лантухи, покидані на возах, перелякані морди волів, гігантські кола колес. Складається враження, що все в картині рухається, біжить, скрипить і галасує і художника вже не цікавить ніяка анатомічна вірність чи зовнішня схожість, його цікавить зовсім інше - настрої, атмосфера. Врешті-решт, він створює цілісний образ степової землі - дикого, насиченого різними напастями та вишкуллинами Чумацького шляху, який сприймається художником, як деяка фантазмагорична сутність, незримий зв'язок минулого і сучасного. До речі, картина «Чумацькі мари» була представлена від Кіровоградської області в Москві (Росія) на виставці «Мистецтво України» (2002р.) Паралельно Сергій Шаповалов активно займається пейзажним живописом. Митця захоплює старе місто з його вкритими бруківкою вулицями, модерновими «палаццо» і класичними церквами. Для їхнього виображення він шукає оригінальні, небачені до того ракурси і повороти. «Осінь. Ковалівська церква», «Будинок О.О.Осмьоркіна», «Будинок О.О.Осмьоркіна. Іній», «Преображенська церква», «Музейний мотив» - це фактично портрети будівель, історія яких зберігає пам'ять про людські життя і долі. Будинки, як люди, вони оживають, коли до них відносяться з любов'ю, а коли їх залишають - помирають одинаками. «Осінь. Ковалівська церква» 1990р. - про що думав художник, створюючи це монументальне, сповнене трагізму полотно? Можливо, задавався непростими питаннями про швидкоплинність життя і людське безпам'ятство, а, можливо, його просто вразила руїна храму. Остови куполів, відкрита цегла будівлі, чорні від часу брами вікон, що зіяють дірами розбитого скла і фігура старої самотньої людини, що сидить на лаві навпроти розореної церкви. Вони постають як пам'ятник людській нелюбові і жорстокості. Зовсім іншими, елегійними, ліричними почуттями насичений пейзаж «Будинок О.О.Осмьоркіна. Іній». До мотиву будинку О.О.Осмьоркіна, який є головною «особою» картини, художник звертається неодноразово. В цій композиції він неначе споглядає сюжет через зачинене вікно, вкрите памороззю, за яким насичений повітрям, легкий, майже ілюзорний образ будівлі розчиняється у біло-блакитному, розрідженому відтінками рожевого, живописному колориті... Та все ж, пейзаж пейзажем, а найбільш вільно і комфортно почуває себе Сергій Шаповалов у натюрморті. Це - його царина, тут він відпочиває душею і серцем. Улюблена тема - квіти. Їх розмаїта природна барвистість надає можливості сповна виплеснутися насиченій кольоровими враженнями емоції... Серія «польових» натюрмортів з промовистою назвою

«Степова Елада» свого часу стала яскравим освідченням Сергія Шаповалова в любові до рідного краю. Він учасник багатьох міських, обласних, всеукраїнських та зарубіжних виставок, таких як: Всеукраїнська художня виставка «Мальовнича Україна» до Шевченківського свята «В сім'ї вольній, новій» (1986-2007рр.), Всеукраїнська художня виставка «Наш час - наш простір» (2008р.), Міжнародне бієнале «Імпреза-89», Івано-Франківськ, Художня виставка «Нью-Йорк. Інтер-ЕКСПО 2002», США, Художня виставка «Російський дім», Берлін, Німеччина (2002р.), Художня виставка «Мистецтво України», Москва, Росія (2002р.). Має понад десять персональних виставок, серед яких є зарубіжна в Гвадалахарі (Іспанія) в 2004 році. У 2010 році персональна виставка творів заслуженого художника України С.Г.Шаповалова «Розквітай, Україно» експонувалася в Києві в Національному музеї Тараса Шевченка. Картини знаходяться в збірках таких музеїв, як: Кіровоградському обласному художньому музеї, художньо-меморіальному музеї О.О.Осмьоркіна, в художніх музеях Ізмаїла, Переяслава-Хмельницького, численних приватних колекціях в Україні та за кордоном. Значна частина робіт закуплена Міністерством культури України. І зараз, маючи за спиною безліч мистецьких досягнень, художник не випускає з рук пензлів і не відкладає палітру в глибоку шухляду, а продовжує невпинно працювати..

*Надеждін Андрій , мистецтвознавець,
провідний науковий співробітник
художньо-меморіального музею О.О.Осмьоркіна*

Чумацькі мари. 1990. Полотно, олія. 90x110
Видення чумаков. 1990. Холст, масло. 90x110
Tchoomaks' phantoms. 1990. Oil on canvas. 90x110

Будинок О.О.Осмьоркіна. Іній.1989. Полотно, олія. 67x82
Дом А.А.Осмеркина. Иней.1989. Холст, масло. 67x82
O.Osmerkin's house. Hoarfrost. 1989. Oil on canvas. 67x82

Добрий вечір, щедрий вечір! 1989. Полотно, олія. 100x120.
Добрый вечер, щедрый вечер! 1989. Холст, масло. 100x120
Dobryi vechir, schedryi vechir! (Good evening, Epirhany Eve).
1989. Oil on canvas. 100x120

Натюрморт з соняшниками. 2000. Полотно, олія. 73x57,5.
Натюрморт с подсолнухами. 2000. Холст, масло. 73x57,5
Still life with sunflowers. 2000. Oil on canvas. 73x57,5

Серпантин осені. 2011. Полотно, олія. 90x67
Серпантин осени. 2011. Холст, масло. 90x67
Serpentine of autumn. 2011. Oil on canvas. 90x67

Маки польові. 2011. Полотно, олія. 80x90

Маки полевые. 2011. Холст, масло. 80x90

Field poppies. 2001. Oil on canvas. 80x90

Біля самовару. 2011. Полотно, олія. 80x90

У самовара. 2011. Холст, масло. 80x90

Near samovar. 2011. Oil on canvas 80x90

Блакитний дзвін. 2011. Полотно, олія. 75x85
Голубой звон. 2011. Холст, масло. 75x85
Blue ringing. 2011. Oil on canvas. 75x85

Фарби осені. 2011. Полотно, олія. 80x100
Краски осени. 2011. Холст, масло. 80x100
Colours of Autumn. 2011. Oil on canvas. 80x100

Sergiy Shapovalov

Born on March 15, 1943 in the village of Ingulo-Kamyanka, Novgorodka district, Kirovograd region.

Honoured artist of Ukraine (2008). Member of the National Union of artist of Ukraine (1989). Laureate of the Regional Alexander Osmerkin Award in fine arts and study of art in the nomination "national tradition" (2006).

Graduated from Kyiv State Art Institute now the National Academy of fine arts and architecture (1974), painter, teachers: People's artists of Ukraine V.Shatalin and T.Golembievska.

1974-1989 – painter of Kirovograd art-industrial workshops of Art Fund of the Ukrainian SSR.

Began exhibiting since 1981. Participant of regional, all-Ukrainian and foreign art exhibitions – "Inter-Expo", New-York, USA 2002, "Russian house", Berlin, Germany 2003. Personal exhibitions in Kirovograd art gallery (1991), D.Chizhevsky Kirovograd Regional Universal Research Library (1998), Kirovograd regional art Museum (2003, 2006, 2011, 2013), O.Osmerkin Art-Memorial Museum (2002, 2011), the National museum of Taras Shevchenko in Kyiv (2010), in Guadalajara, Spain (2004).

Gives preference to landscape and still life. Works are kept in Directorate of Exhibitions of the Ministry of Culture of Ukraine, Kirovograd regional art Museum, O.Osmerkin Art-Memorial Museum, Izmail and Pereyaslov-Khmelnitski art museums, private collections.

*Голова Кіровоградської обласної ради М.О.Сухомлин вітає С.Г. Шаповалова з присвоєнням звання «Заслужений художник України».
Художньо-меморіальний музей О.О.Осмьоркіна. 8 грудня 2008 р.*

Шаповалов Сергей Гаврилович

*Родился 15 мая 1943 года в с. Ингуло-Каменка
Новгородковского района Кировоградской области.
Заслуженный художник Украины (2008).*

Член Национального Союза художников Украины (1989).

*Лауреат областной премии в сфере изобразительного искусства и
искусствоведения имени Александра Осмеркина в номинации
«национальная традиция» (2006).*

*Закончил Киевский государственный художественный институт (1974),
живописец, педагоги по специальности - народные художники Украины
В.В.Шаталин и Т.Н.Голембиевская.*

*1974 – 1989 – художник-живописец Кировоградских художественного-
производственных мастерских Художественного Фонда УССР.*

*Выставочную деятельность начал с 1981г. Участник областных,
всеукраинских и зарубежных художественных выставок -
«Нью-Йорк. Интер-ЭКСПО 2002», США, «Русский дом», Германия, 2003.*

*Персональные выставки: в Кировограде - картинной галерее (1991),
областной универсальной научной библиотеке им. Д.И.Чижевского (1998),
областном художественном музее (2003, 2006, 2011, 2013),*

художественно-мемориальном музее А.А.Осмеркина (2002, 2011),

а также в Национальном музее Тараса Шевченко в Киеве (2010),

в Гвадалахаре, Испания (2004). В творчестве отдает предпочтение

натюрморту и пейзажу. Произведения хранятся в Дирекции выставок

*Министерства культуры Украины, Кировоградском областном художественном
музее, художественно-мемориальном музее А.Осмеркина, Измаильском и
Переяслав-Хмельницьком художественных музеях, частных коллекциях.*

*Міський голова Кіровограда О.Д.Саїнус вітає Заслуженого художника
України С.Г.Шаповалова з відкриттям персональної виставки.
Художньо-меморіальний музей О.О.Осмеркіна. 22 вересня 2011р.*

Науково-мистецьке музейне видання
«Експресія кольору Сергія Шаповалова»
із серії каталогів

«Лауреати обласної премії в сфері образотворчого мистецтва
та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна».

Премія заснована Кіровоградською обласною радою в 2005р.,
присуджується у трьох номінаціях:

«національна традиція», «новітні спрямування»,

«мистецтвознавство та історія мистецтв»,

вручається в художньо-меморіальному музеї О.О.Осмьоркіна
щорічно 8 грудня в день народження митця.

У виданні використані репродукції творів С.Г.Шаповалова
з колекцій: Художньо-меморіального музею О.О.Осмьоркіна,
Кіровоградського обласного художнього музею,
галереї «Єлисаветград» та з авторського зібрання.

На першій сторінці обкладинки:

Шаповалов С.Г. Квіти. 2005. Полотно, олія. 80,5x90,5;
на останній:

Шаповалов С.Г. Спасо-Преображенська церква. 1988.
Полотно, олія. 77x50

Автор тексту, упорядник, дизайн –

провідний науковий співробітник музею А.М.Надеждін.

Переклад англійською мовою -

науковий співробітник музею А.Ю.Чапран.

Затверджено на засіданні науково-методичної ради
художньо-меморіального музею О.О.Осмьоркіна
(Протокол №8 від 12.05.2014р.)

Художньо-меморіальний музей О.О.Осмьоркіна.

Кіровоград - 2014 рік.

Наклад 50 прим.

Вуличне кафе. 1987. Полотно, олія. 90x110
Уличное кафе. 1987. Холст, масло. 90x110
A Street Cafe. 1987. Oil on canvas. 90x110

